

FACTSHEET

RISICOGEDRAGINGEN

RISICOGEDRAGINGEN: ALCOHOL, ROKEN EN DRUGS

Alcoholgebruik is onderdeel van verschillende culturen maar is globaal gezien een belangrijke risicofactor van sociale en fysieke problemen.¹ Het eerste alcoholgebruik vindt doorgaans plaats tijdens de adolescentie en is geassocieerd met diverse negatieve uitkomsten zoals schoolproblemen², fysieke en emotionele klachten³, ongepland en risicovol seksueel gedrag⁴ alsook met problematisch drinkgedrag en druggebruik in de toekomst.⁵

Naast alcoholgebruik heeft ook roken zowel op lange als korte termijn een nefaste invloed op de gezondheid. Op korte termijn kan roken leiden tot een verminderde longfunctie, een gebrekkige fysieke fitheid, astmatische klachten, hoesten en kortademigheid.⁶ De lange termijn gevolgen zijn onder meer een verhoogd risico op cardiovasculaire problemen, chronische obstructieve longaandoeningen en longkanker.⁷ Ondanks de vele rapporten en boodschappen over deze negatieve gevolgen blijft roken één van de grootste, vermijdbare oorzaken van sterfte in de wereld.⁷

Tot slot wordt tijdens de adolescentie vaak geëxperimenteerd met drugs zoals cannabis. Cannabisgebruik is geassocieerd met diverse gezondheidsrisico's, psychosociale gevolgen en heeft ook wettelijke consequenties.^{8,9} Frequent cannabisgebruik wordt eveneens in verband gebracht met slechte eindresultaten op school, een lager inkomen, een lagere inschatting van de levensvreugdenheid¹⁰ en een verhoogd risico op psychotische aandoeningen.¹¹

TER INFO

Algemene informatie over de studie *Jongeren en Gezondheid* en de gebruikte methodologie is terug te vinden in de factsheet *Introductie*. Gegevens over de sociodemografische kenmerken van de steekproef zijn terug te vinden in de factsheet *Context*. Beide zijn te raadplegen via www.jongeren-en-gezondheid.ugent.be. Bij de rapportage van de resultaten naargelang opleidingsvorm worden steeds drie groepen onderscheiden: het algemeen, het technisch en het beroeps secundair onderwijs. Tot de groep van het technisch secundair onderwijs worden ook de leerlingen van het kunst secundair onderwijs gerekend aangezien het aandeel in de steekproef zeer klein is.

ALCOHOL

METHODOLOGIE

De vraag: 'Op hoeveel dagen heb je alcohol gedronken tijdens de laatste 30 dagen?' werd gebruikt om de huidige alcoholconsumptie in kaart te brengen. De antwoordmogelijkheden waren 'nooit', '1-2 dagen', '3-5 dagen', '6-9 dagen', '10-19 dagen', '20-29 dagen' en '30 dagen (of meer)'. In de analyses werd een onderscheid gemaakt tussen jongeren die minstens eenmaal alcohol consumeerden tijdens de voorbije 30 dagen (antwoordcategorieën '1-2 dagen' tot '30 dagen (of meer)') of nog nooit alcohol hebben gebruikt (antwoordcategorie: 'nooit').

De frequentie van wekelijkse consumptie van specifieke alcoholische dranken werd nagegaan via de vraag: 'Hoe vaak drink je momenteel alcohol zoals wijn, bier of sterke drank?'. Er waren vijf antwoordmogelijkheden: 'nooit', 'uitzonderlijk', 'elke maand', 'elke week' en 'dagelijks'. Op basis van deze antwoorden werden twee groepen onderscheiden: jongeren die minstens eenmaal per week alcohol drinken (antwoordcategorieën 'elke week' en 'dagelijks') en jongeren die minder dan wekelijks alcohol drinken (antwoordcategorieën 'elke maand' tot 'nooit').

Om het dronkenschap in kaart te brengen werd de vraag: 'Heb je ooit zoveel alcohol gedronken zodat je echt dronken was in jouw leven?' gesteld. De antwoorden varieerden van: 'neen, nooit', 'ja, één keer', 'ja, 2-3 keer', 'ja, 4-10 keer' en 'ja, meer dan 10 keer'. Op basis hiervan werd een onderscheid gemaakt tussen jongeren die minder of gelijk aan tien keer en meer dan tien keer dronken zijn geweest.

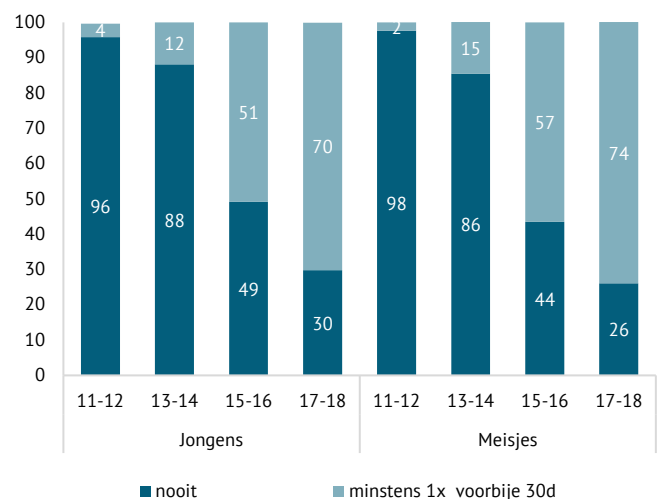
De initiatie van alcohol drinken en dronken zijn, werd bevraagd via de vraag: 'Op welke leeftijd deed je voor het eerst het volgende... (alcohol drinken, dronken zijn)?'. De antwoorden varieerden van: '11 jaar of jonger' tot '18 jaar of ouder'. Jongeren die nog nooit alcohol dronken konden dit ook aanduiden. In de analyses van deze vraag werden enkel de data van de 17- tot 18-jarige jongeren gebruikt.

1 HUIDIGE ALCOHOLCONSUMPTIE

In 2018 rapporteert 34.3% van de jongens en 36.0% van de meisjes dat ze in de laatste 30 dagen alcohol consumeerden. Bij meisjes ligt de prevalentie van alcoholconsumptie iets hoger.

Dit is echter niet significant verschillend ten opzichte van de jongens ($\chi^2=3.1$, $df=1$, $p=0.078$). In vergelijking met 2014 is dit een opmerkelijke afname in de prevalentie voor de jongens. Toen consumeerde immers 41.5% van de jongens minstens eenmaal per week alcohol ($\chi^2=54.1$, $df=1$, $p<0.001$). Voor de meisjes stagneert de prevalentie van alcoholconsumptie in 2018 (2014: 37.5%, $\chi^2=2.3$, $df=1$, $p=0.131$).

Er is bij de jongens en de meisjes een heel duidelijk stijgende trend in de prevalentie van alcoholconsumptie vast te stellen naarmate men ouder wordt (Grafiek 1). Op 11- tot 12- jarige leeftijd heeft 4.1% van de jongens en 2.4% van de meisjes alcohol geconsumeerd in de laatste 30 dagen. Op 17- tot 18- jarige leeftijd is dit toegenomen naar respectievelijk 70.2% ($\chi^2=1538.7$, $df=3$, $p<0.001$) en 73.9% ($\chi^2=1753.4$, $df=3$, $p<0.001$).

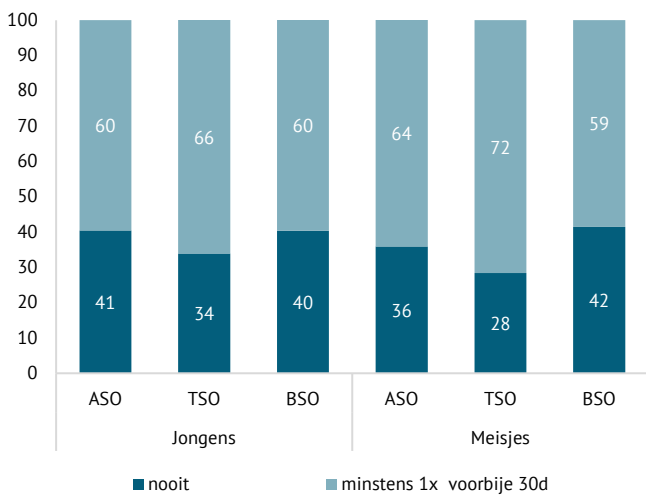
Grafiek 1: alcoholconsumptie naar leeftijd en geslacht (procentueel)

Bij de jongens wordt er voor alle leeftijdsgroepen een significante afname in de prevalentie van alcoholconsumptie waargenomen ten opzichte van 2014 met uitzondering van de 15- tot 16-jarige jongens ($\chi^2=0.173$, $df=1$, $p=0.677$). Bij de meisjes blijft dit stabiel (Tabel 1).

Tabel 1: evolutie alcoholconsumptie naar leeftijd en geslacht

		11-12	13-14	15-16	17-18
J	2014	7.3%	20.2%	49.9%	78.6%
	2018	4.1%	11.9%	50.8%	70.2%
		$\chi^2=10.8$ $df=1$ $p=0.001$	$\chi^2=30.0$ $df=1$ $p<0.001$	$\chi^2=0.2$ $df=1$ $p=0.677$	$\chi^2=19.2$ $df=1$ $p<0.001$
M	2014	2.8%	16.4%	53.1%	74.5%
	2018	2.4%	14.6%	56.5%	73.9%
		$\chi^2=0.5$ $df=1$ $p=0.477$	$\chi^2=1.4$ $df=1$ $p=0.233$	$\chi^2=2.8$ $df=1$ $p=0.093$	$\chi^2=0.1$ $df=1$ $p=0.760$

Naargelang opleiding worden eveneens verschillen vastgesteld in de prevalentie van alcoholconsumptie (jongens: $\chi^2=11.0$; $df=2$, $p=0.004$; meisjes: $\chi^2=23.9$, $df=2$, $p<0.001$). Zowel bij de jongens als bij de meisjes ligt de prevalentie van alcoholconsumptie het hoogst in het technisch secundair onderwijs (jongens: 66.1% en meisjes: 71.6%). Verder is op te merken dat de prevalentie van alcoholconsumptie bij de jongens gelijk is in het algemeen en het beroeps secundair onderwijs en 59.3% bedraagt. Bij de meisjes ligt de prevalentie in alcoholconsumptie lager in het beroeps secundair onderwijs (58.6%) en hoger in het algemeen secundair onderwijs (64.1%) zoals blijkt uit **Grafiek 2**.

Grafiek 2: alcoholconsumptie naar opleiding en geslacht (procentueel)

Ten opzichte van de bevindingen uit 2014 is enkel voor de jongens uit het beroeps secundair onderwijs een significante daling in de prevalentie van alcoholgebruik op te merken ($\chi^2=7.4$, $df=1$, $p=0.006$) zoals blijkt uit **Tabel 2**.

Tabel 2: evolutie alcoholconsumptie naar opleiding en geslacht

		ASO	TSO	BSO
J	2014	58.2%	67.0%	67.2%
	2018	59.5%	66.1%	59.6%
		$\chi^2=0.3$	$\chi^2=0.2$	$\chi^2=7.4$
		$df=1$	$df=1$	$df=1$
		$p=0.567$	$p=0.685$	$p=0.006$
M	2014	60.7%	68.1%	64.2%
	2018	64.1%	71.6%	58.5%
		$\chi^2=3.1$	$\chi^2=2.1$	$\chi^2=3.3$
		$df=1$	$df=1$	$df=1$
		$p=0.078$	$p=0.145$	$p=0.068$

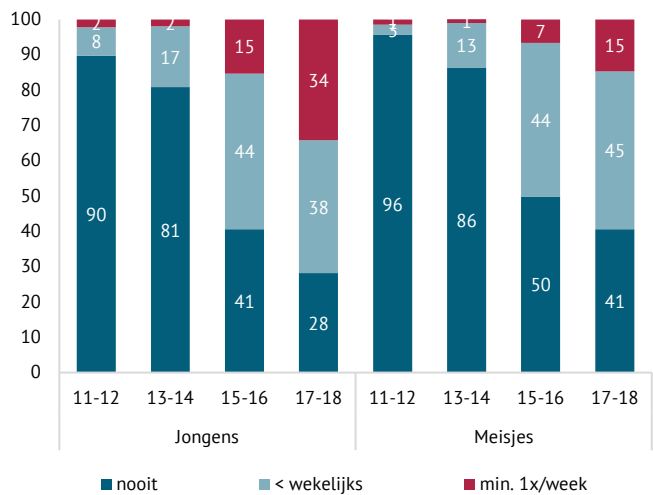
2 FREQUENTIE ALCOHOLCONSUMPTIE

Bier

De prevalentie van wekelijkse bierconsumptie ligt significant hoger bij de jongens dan bij de meisjes. Van de jongens rapporteert 13.4% minstens wekelijks bier te drinken.

Bij de meisjes is dit slechts 5.7% ($\chi^2=183.1$, $df=1$, $p<0.001$). In 2014 bedroeg de prevalentie van wekelijkse bierconsumptie nog 17.7% bij de jongens en 5.3% bij de meisjes. Ten opzichte van 2018 is de wekelijkse bierconsumptie significant gedaald bij de jongens ($\chi^2=35.6$, $df=1$, $p<0.001$) en stabiel gebleven bij de meisjes ($\chi^2=0.6$, $df=1$, $p=0.435$).

Zoals blijkt uit **Grafiek 3** stijgt de prevalentie van wekelijkse bierconsumptie significant overheen de leeftijdsgroepen en dit zowel bij de jongens ($\chi^2=725.8$, $df=3$, $p<0.001$) als bij de meisjes ($\chi^2=264.4$, $df=3$, $p<0.001$) met de hoogste prevalenties op 17- tot 18-jarige leeftijd (jongens: 34.2% en meisjes: 14.7%).

Grafiek 3: bierconsumptie naar leeftijd en gedrag (procentueel)

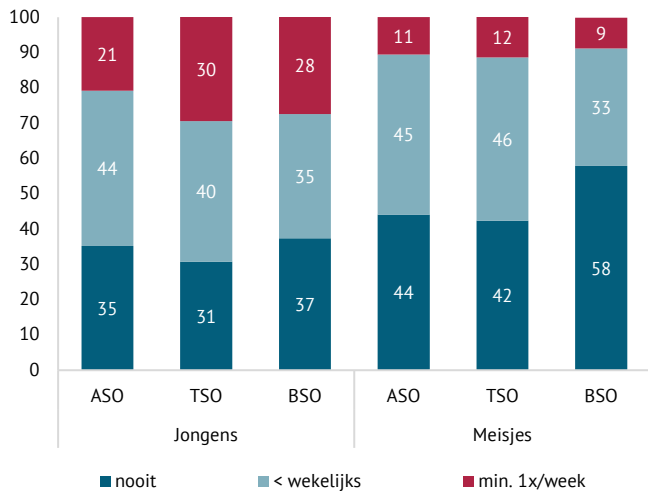
Ten opzichte van 2014 is de prevalentie van wekelijkse bierconsumptie licht toegenomen bij 11- tot 12-jarige jongens en meisjes (**Tabel 3**). Voor de overige leeftijdsgroepen worden er geen significante evoluties waargenomen met uitzondering van de leeftijdsgroep van 17- tot 18-jarige jongens. Hier wordt er een significante daling in het percentage wekelijkse bierconsumptie geobserveerd ten opzichte van 2014 ($\chi^2=21.8$, $df=1$, $p<0.001$).

Tabel 3: evolutie bierconsumptie naar leeftijd en geslacht

		11-12	13-14	15-16	17-18
J	2014	0.7%	2.4%	14.3%	44.1%
	2018	2.1%	1.8%	15.2%	34.2%
		$\chi^2=7.1$	$\chi^2=1.0$	$\chi^2=0.4$	$\chi^2=21.8$
		$df=1$	$df=1$	$df=1$	$df=1$
		$p=0.008$	$p=0.321$	$p=0.519$	$p<0.001$
M	2014	0.2%	0.7%	5.9%	13.4%
	2018	1.4%	1.1%	6.6%	14.8%
		$\chi^2=10.1$	$\chi^2=1.0$	$\chi^2=0.5$	$\chi^2=0.8$
		$df=1$	$df=1$	$df=1$	$df=1$
		$p=0.002$	$p=0.309$	$p=0.471$	$p=0.382$

In **Grafiek 4** staan de prevalenties van wekelijkse bierconsumptie naargelang opleiding voor beide geslachten afzonderlijk. Voor de meisjes worden er geen verschillen in de prevalentie van bierconsumptie vastgesteld ($\chi^2=2.4$, $df=2$, $p=0.300$).

Bij de jongens daarentegen ligt de prevalentie van de wekelijkse bierconsumptie significant hoger op 29.5% in het technisch secundair onderwijs op de voet gevolgd door het beroeps secundair onderwijs (27.5%). De laagste prevalentie wordt opgetekend in het algemeen secundair onderwijs en bedraagt 20.8% ($\chi^2=20.2$, $df=2$, $p<0.001$).

Grafiek 4: bierconsumptie naar opleiding en geslacht (procentueel)

Vergeleken met de resultaten uit 2014 blijft de prevalentie van de wekelijkse bierconsumptie stabiel in 2018 voor vrijwel alle jongens en meisjes uit de diverse opleidingsvormen (Tabel 4). Enkel bij de meisjes uit het algemeen secundair onderwijs wordt een toename in de prevalentie van wekelijkse bierconsumptie vastgesteld van 8.1% in 2014 naar 10.6% in 2018 ($\chi^2=4.5$, $df=1$, $p=0.035$). Bij de jongens uit het beroeps secundair onderwijs wordt daarentegen een daling in de prevalentie geobserveerd van 33.1% naar 27.5% ($\chi^2=4.5$, $df=1$, $p=0.034$).

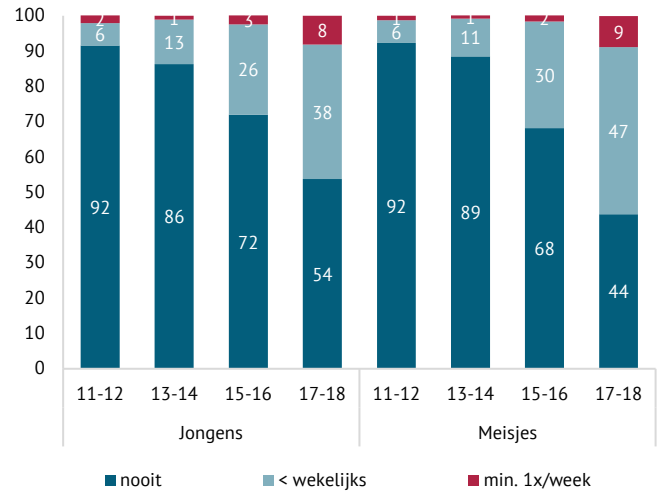
Tabel 4: evolutie bierconsumptie naar opleiding en geslacht

		ASO	TSO	BSO
J	2014	23.2%	31.4%	33.1%
	2018	20.8%	29.5%	27.5%
		$\chi^2=1.6$	$\chi^2=0.8$	$\chi^2=4.5$
		$df=1$	$df=1$	$df=1$
		$p=0.202$	$p=0.372$	$p=0.034$
M	2014	8.1%	11.5%	10.2%
	2018	10.6%	11.5%	8.7%
		$\chi^2=4.5$	$\chi^2=0.0$	$\chi^2=0.6$
		$df=1$	$df=1$	$df=1$
		$p=0.035$	$p=0.996$	$p=0.438$

Wijn

Wijn is in verhouding tot bier minder populair onder de jongeren. In 2018 drinkt een vergelijkbaar percentage jongens (3.7%) en meisjes (3.2%) minstens wekelijks wijn ($\chi^2=2.2$, $df=1$, $p=0.142$). Ten opzichte van 2014 is het percentage jongens dat wijn consumeert significant afgenomen (2014: 4.9%, $\chi^2=9.0$, $df=1$, $p=0.003$) terwijl dit bij de meisjes stabiel blijft (2014: 3.0%, $\chi^2=0.3$, $df=1$, $p=0.569$).

Bij de jongens en de meisjes neemt de prevalentie van wekelijkse wijnconsumptie toe op 17- tot 18-jarige leeftijd. Door de jongere leeftijdsgroepen wordt minder vaak wijn gedronken zoals is af te leiden uit Grafiek 5 (jongens: $\chi^2=106.9$, $df=3$, $p<0.001$; meisjes: $\chi^2=173.2$, $df=3$, $p<0.001$).

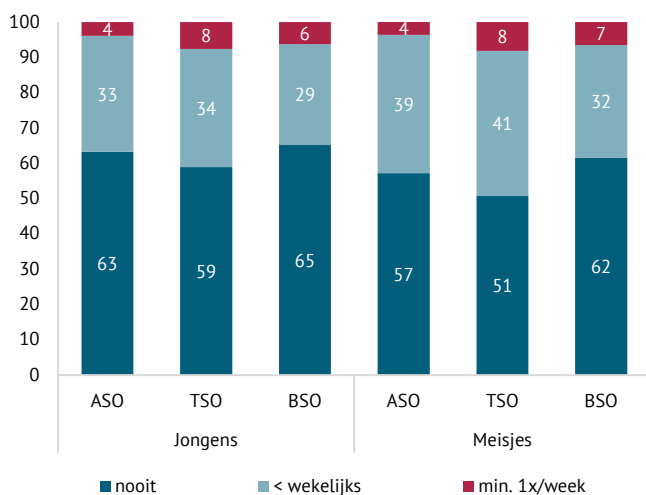
Grafiek 5: wijnconsumptie naar leeftijd en geslacht (procentueel)

Ten opzichte van 2014 valt de toename in wekelijkse wijnconsumptie bij de jongens en de meisjes uit de jongste leeftijdsgroep op (Tabel 5). Voor jongens wordt er ook op 17- tot 18-jarige leeftijd een toename geobserveerd in de prevalentie in vergelijking met 2014 ($\chi^2=6.0$, $df=1$, $p=0.015$). Voor de overige leeftijdsgroepen worden er geen verschillen opgetekend.

Tabel 5: evolutie wijnconsumptie naar leeftijd en geslacht

		11-12	13-14	15-16	17-18
J	2014	0.8%	1.2%	3.1%	5.5%
	2018	2.1%	1.1%	2.5%	8.2%
		$\chi^2=6.4$	$\chi^2=0.0$	$\chi^2=0.9$	$\chi^2=6.0$
		$df=1$	$df=1$	$df=1$	$df=1$
		$p=0.011$	$p=0.904$	$p=0.348$	$p=0.015$
M	2014	0.1%	0.8%	2.7%	6.9%
	2018	1.3%	0.9%	1.7%	8.9%
		$\chi^2=10.6$	$\chi^2=0.0$	$\chi^2=3.0$	$\chi^2=2.8$
		$df=1$	$df=1$	$df=1$	$df=1$
		$p=0.001$	$p=0.837$	$p=0.083$	$p=0.094$

De prevalentie van de consumptie van minstens eenmaal wijn per week is weergegeven Grafiek 6. De prevalentie verschilt tussen de diverse opleidingsvormen. Zowel bij de jongens ($\chi^2=12.7$, $df=2$, $p=0.002$) als bij de meisjes ($\chi^2=18.1$, $df=2$, $p<0.001$) is de consumptie het meest prevalent in het technisch secundair onderwijs (respectievelijk 7.7% en 8.0%), gevolgd door het beroeps secundair onderwijs (respectievelijk 6.0% en 6.5%). De laagste prevalenties worden geobserveerd in het algemeen secundair onderwijs (jongens: 3.9% en meisjes: 3.7%).

Grafiek 6: wijnconsumptie naar opleiding en geslacht (procentueel)

De prevalenties van de consumptie van minstens eenmaal per week wijn verschillen niet ten opzichte van 2014 voor jongens en meisjes uit het algemeen en het beroeps secundair onderwijs (Tabel 6). Opvallend is echter de toename in de prevalentie bij de jongens en de meisjes uit het technisch secundair onderwijs. In 2014 bedroeg de prevalentie bij de jongens en de meisjes nog 4.5%, terwijl in 2018 de prevalentie bij de jongens 7.7% en bij de meisjes 8.0% bedraagt (jongens: $\chi^2=8.3$, $df=1$, $p=0.004$; meisjes: $\chi^2=7.6$, $df=1$, $p=0.006$).

Tabel 6: evolutie wijnconsumptie naar opleiding en geslacht

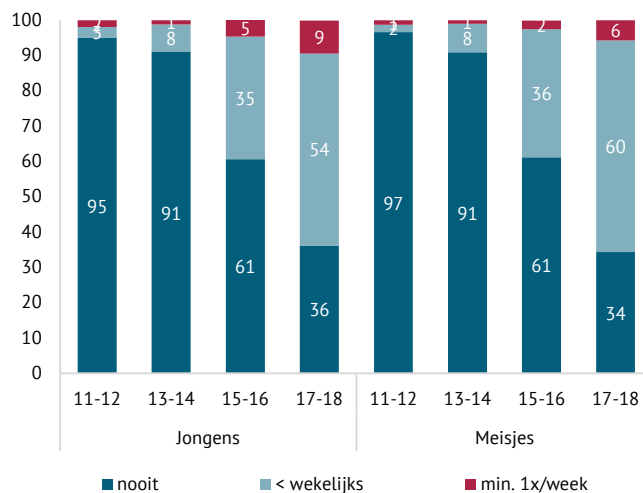
		ASO	TSO	BSO
J	2014	4.2%	4.5%	5.1%
	2018	3.9%	7.7%	6.0%
		$\chi^2=0.2$	$\chi^2=8.3$	$\chi^2=0.5$
		$df=1$	$df=1$	$df=1$
		$p=0.691$	$p=0.004$	$p=0.485$
M	2014	5.1%	4.5%	6.0%
	2018	3.7%	8.0%	6.5%
		$\chi^2=3.0$	$\chi^2=7.6$	$\chi^2=0.1$
		$df=1$	$df=1$	$df=1$
		$p=0.083$	$p=0.006$	$p=0.743$

Sterke drank

Van de jongens drinkt 4.7% minstens wekelijks sterke drank. Bij meisjes ligt dit percentage significant lager op 2.7% ($\chi^2=30.9$, $df=1$, $p<0.001$). In vergelijking met de resultaten uit 2014 wordt enkel voor de jongens een afname in de wekelijkse consumptie van sterke drank vastgesteld (2014: 6.5%, $\chi^2=15.8$, $df=1$, $p<0.001$). Bij de meisjes blijft de prevalentie gelijk op 2.7% ten opzichte van 2014 ($\chi^2=0.0$, $df=1$, $p=0.994$).

In Grafiek 7 staan de resultaten van wekelijkse consumptie van sterke drank naargelang leeftijd. De consumptie van sterke drank ligt bij de jongens en de meisjes het laagst op 11- tot 12-jarige en 13- tot 14-jarige leeftijd.

Bij de jongens begint de consumptie vanaf 15- tot 16-jarige leeftijd toe te nemen, bij de meisjes is dit pas op 17- tot 18-jarige leeftijd (jongens: $\chi^2=121.9$, $df=3$, $p<0.001$; meisjes: $\chi^2=63.3$, $df=3$, $p<0.001$).

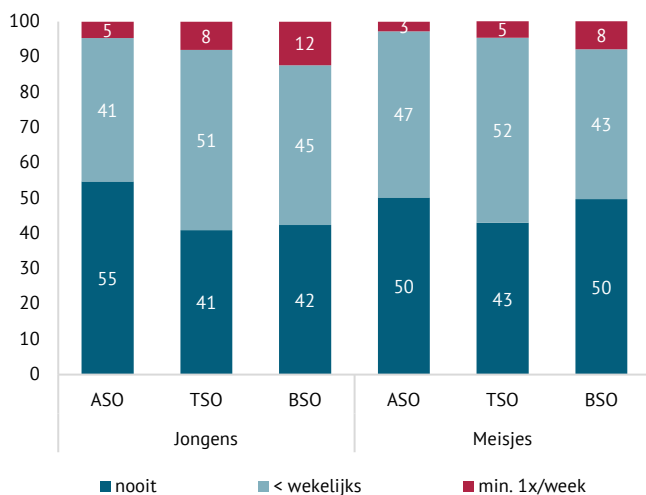
Grafiek 7: sterkedrankconsumptie naar leeftijd en geslacht (procentueel)

Ondanks vrij lage prevalenties in 2018 is er evenwel een toename in wekelijkse consumptie van sterke drank op te merken bij de jongens en meisjes uit de jongste leeftijdsgroep (Tabel 7). In de overige leeftijdsgroepen stagneren de prevalenties.

Tabel 7: evolutie sterkedrankconsumptie naar leeftijd en geslacht

		11-12	13-14	15-16	17-18
J	2014	0.5%	1.2%	3.5%	11.5%
	2018	1.9%	1.1%	4.7%	9.4%
		$\chi^2=8.4$	$\chi^2=0.1$	$\chi^2=2.4$	$\chi^2=2.5$
		$df=1$	$df=1$	$df=1$	$df=1$
		$p=0.004$	$p=0.912$	$p=0.124$	$p=0.111$
M	2014	0.3%	0.5%	3.0%	6.1%
	2018	1.3%	1.0%	2.5%	5.6%
		$\chi^2=6.7$	$\chi^2=2.0$	$\chi^2=0.4$	$\chi^2=0.2$
		$df=1$	$df=1$	$df=1$	$df=1$
		$p=0.010$	$p=0.158$	$p=0.506$	$p=0.643$

In 2018 wordt er bij de jongens en de meisjes een significant verband gevonden tussen de minstens wekelijkse consumptie van sterke drank en de opleidingsvorm (jongens: $\chi^2=29.5$, $df=2$, $p<0.001$; meisjes: $\chi^2=21.5$, $df=2$, $p<0.001$). Uit Grafiek 8 blijkt dat de prevalentie van de consumptie van sterke drank hoger ligt bij de jongens en de meisjes uit het beroeps secundair onderwijs (respectievelijk 12.3% en 7.7%). De laagste prevalenties worden opgetekend in het algemeen secundair onderwijs en bedragen 4.7% bij de jongens en 2.8% bij de meisjes. De jongens en de meisjes uit het technisch secundair onderwijs bevinden zich hier tussenin (respectievelijk 8.0% en 4.7%).

Grafiek 8: sterkedrankconsumptie naar opleiding en geslacht (procentueel)

In vergelijking met de resultaten uit 2014 stijgt het percentage jongeren dat wekelijks sterke drank drinkt significant bij de jongens uit het algemeen secundair onderwijs ($\chi^2=4.1$, $df=1$, $p=0.042$). Uit Tabel 8 blijkt dat er verder geen significante verschillen te observeren zijn.

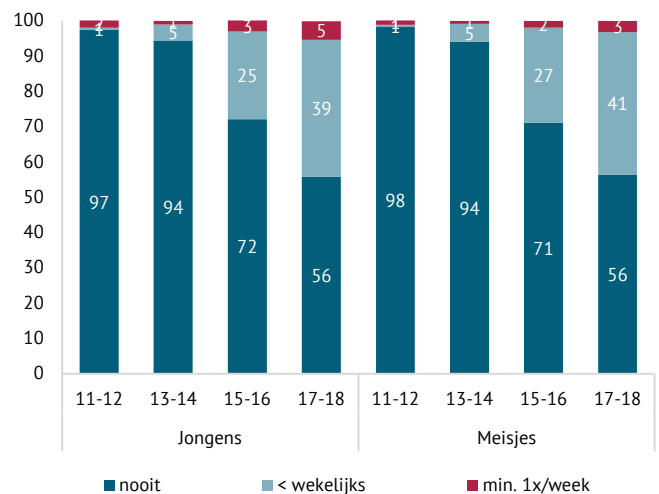
Tabel 8: evolutie sterkedrankconsumptie naar opleiding en geslacht

		ASO	TSO	BSO
J	2014	2.9%	7.4%	14.8%
	2018	4.7%	8.0%	12.3%
		$\chi^2=4.1$	$\chi^2=0.3$	$\chi^2=1.7$
		$df=1$	$df=1$	$df=1$
		$p=0.042$	$p=0.591$	$p=0.193$
M	2014	3.0%	5.0%	7.0%
	2018	2.8%	4.7%	7.7%
		$\chi^2=0.1$	$\chi^2=0.1$	$\chi^2=0.2$
		$df=1$	$df=1$	$df=1$
		$p=0.724$	$p=0.791$	$p=0.689$

Alcopops

Het percentage jongeren dat wekelijkse alcopops consumeert bedraagt 3.0% bij de jongens en 1.7% bij de meisjes. Dit is een significant hogere consumptiefrequentie bij de jongens ($\chi^2=18.2$, $df=1$, $p<0.001$). In vergelijking met de vorige bevraging uit 2014 is het percentage jongens dat wekelijks alcopops drinkt significant afgenomen, toen rapporteerde immers 5.1% van de jongens minstens wekelijks alcopops te drinken ($\chi^2=29.8$, $df=1$, $p<0.001$). Bij de meisjes bedroeg de prevalentie 2.0% in 2014 en is er ten opzichte van 2018 geen verschil op te merken ($\chi^2=0.9$, $df=1$, $p=0.332$).

De prevalentie van alcopops ligt over het algemeen vrij laag bij jongens en meisjes uit alle leeftijdsgroepen (Grafiek 9). De hoogste consumptie van alcopops wordt evenwel opgetekend op 17- tot 18-jarige leeftijd (jongens: $\chi^2=44.5$, $df=3$, $p<0.001$; meisjes: $\chi^2=19.8$, $df=3$, $p<0.001$).

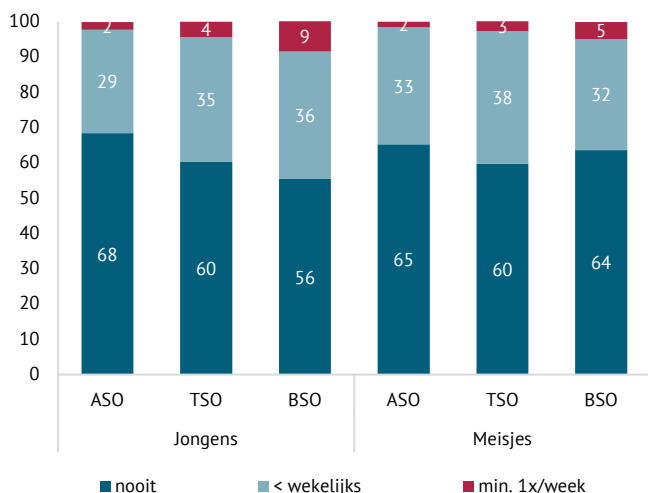
Grafiek 9: alcopopconsumptie naar leeftijd en geslacht (procentueel)

Uit Tabel 9 is af te leiden dat de prevalentie van wekelijkse alcopopsconsumptie significant toegenomen is ten opzichte van 2014 en dit zowel bij jongens als bij meisjes van 11 tot 12 jaar. Voor de overige leeftijdsgroepen blijft de consumptie van alcopops stabiel.

Tabel 9: evolutie alcopopconsumptie naar leeftijd en geslacht

		11-12	13-14	15-16	17-18
J	2014	0.3%	1.6%	3.3%	6.5%
	2018	2.0%	1.0%	3.1%	5.4%
		$\chi^2=12.6$	$\chi^2=1.6$	$\chi^2=0.1$	$\chi^2=1.2$
		$df=1$	$df=1$	$df=1$	$df=1$
		$p<0.001$	$p=0.213$	$p=0.763$	$p=0.281$
M	2014	0.3%	0.8%	2.8%	3.5%
	2018	1.2%	0.9%	1.9%	3.1%
		$\chi^2=5.9$	$\chi^2=0.2$	$\chi^2=0.1$	$\chi^2=0.3$
		$df=1$	$df=1$	$df=1$	$df=1$
		$p=0.015$	$p=0.696$	$p=0.147$	$p=0.615$

De prevalentie van de wekelijkse alcopopsconsumptie naargelang opleiding voor de jongens en de meisjes afzonderlijk wordt gerapporteerd in Grafiek 10. Zowel bij de jongens als bij de meisjes is er een significant verschil op te merken tussen de diverse opleidingsvormen (jongens: $\chi^2=33.6$, $df=2$, $p<0.001$; meisjes: $\chi^2=15.1$, $df=2$, $p=0.001$). Bij de jongens is de alcopopsconsumptie het meest prevalent in het beroeps secundair onderwijs (8.5%), gevolgd door het technisch en het algemeen secundair onderwijs (respectievelijk 4.4% en 2.3%). Bij de meisjes wordt een vergelijkbare tendens waargenomen en bedraagt de prevalentie 4.9% in het beroeps, 2.7% in het technisch en 1.6% in het algemeen secundair onderwijs.

Grafiek 10: alcopopsconsumptie naar opleiding en geslacht (procentueel)

Wekelijkse consumptie van alcopops is ten opzichte van de bevindingen uit 2014 stabiel gebleven bij de jongens en de meisjes uit het algemeen, het technisch en het beroeps secundair onderwijs (Tabel 10).

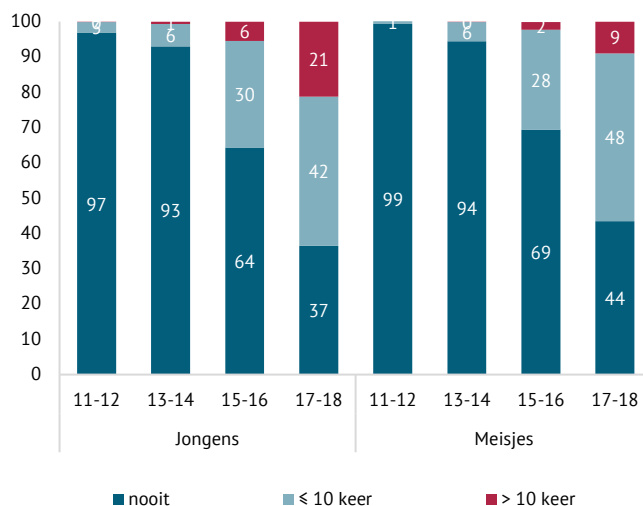
Tabel 10: evolutie alcopopconsumptie naar opleiding en geslacht

		ASO	TSO	BSO
J	2014	2.2%	3.6%	10.4%
	2018	2.3%	4.4%	8.5%
		chi ² =0.0 df=1 p=0.895	chi ² =0.7 df=1 p=0.395	chi ² =1.3 df=1 p=0.261
M	2014	2.2%	2.5%	5.4%
	2018	1.6%	2.7%	4.9%
		chi ² =1.2 df=1 p=0.283	chi ² =0.1 df=1 p=0.820	chi ² =0.2 df=1 p=0.699

3 DRONKENSCHAP

Uit de resultaten van 2018 blijkt dat het percentage jongens dat dronken is geweest, significant hoger ligt dan bij de meisjes (chi²=109.7; df=1, p<0.001). Van de jongens is 7.3% meer dan tienmaal dronken geweest tegenover 2.8% van de meisjes. De prevalentie van dronkenschap is bij de jongens wel gedaald in vergelijking met de bevindingen uit 2014, toen nog 10.2% van de jongens aangaf meer dan tienmaal dronken te zijn geweest (chi²=26.6, df=1, p<0.001). Voor de meisjes wordt eveneens een daling waargenomen maar die is niet significant (2014: 3.3%, chi²=1.5, df=1, p=0.226).

Naarmate jongeren ouder worden, stijgt ook de prevalentie van dronkenschap (Grafiek 11). Op 15- tot 16-jarige leeftijd geeft 5.5% van de jongens aan meer dan tienmaal dronken te zijn geweest (chi²=551.5, df=3, p<0.001). Bij de meisjes ligt dit percentage lager op 2.2% (chi²=242.1, df=3, p<0.001). Op 17- tot 18-jarige leeftijd worden de hoogste prevalenties opgetekend, namelijk 21.3% bij de jongens en 9.0% bij de meisjes.

Grafiek 11: dronkenschap naar leeftijd en geslacht (procentueel)

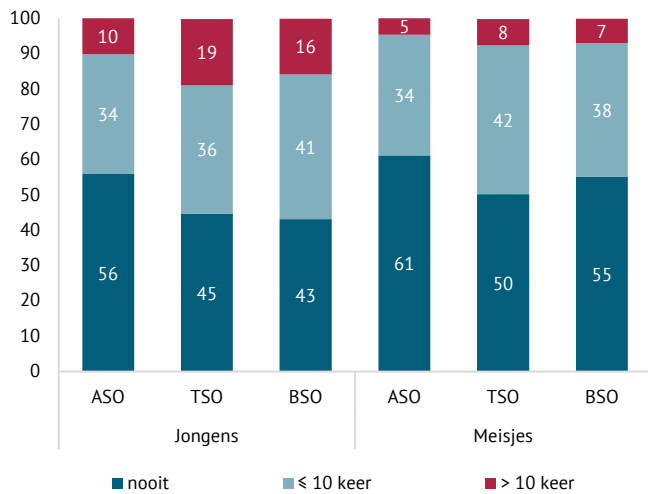
Vergeleken met de bevindingen uit 2014 is het percentage 17- tot 18-jarige jongens dat meer dan tienmaal dronken was afgenomen in 2018 (chi²=4.7, df=1, p=0.031). Voor de overige leeftijdsgroepen worden er geen significante verschillen gevonden (Tabel 11).

Tabel 11: evolutie dronkenschap naar leeftijd en geslacht

		11-12	13-14	15-16	17-18
J	2014	0.4%	0.9%	4.6%	25.3%
	2018	0.1%	0.7%	5.5%	21.3%
		chi ² =2.6 df=1 p=0.106	chi ² =0.2 df=1 p=0.636	chi ² =1.0 df=1 p=0.324	chi ² =4.7 df=1 p=0.031
M	2014	0.1%	0.2%	3.1%	8.4%
	2018	0.0%	0.1%	2.2%	9.0%
		chi ² =1.2 df=1 p=0.270	chi ² =0.6 df=1 p=0.442	chi ² =1.8 df=1 p=0.186	chi ² =0.3 df=1 p=0.605

In 2018 worden bij jongens en meisjes verschillen in dronkenschap waargenomen tussen de diverse opleidingsvormen zoals af te leiden is uit Grafiek 12 (jongens: chi²=28.3, df=2, p<0.0016; meisjes: chi²=7.8, df=2, p=0.020). De prevalenties van dronkenschap zijn het hoogst bij de jongens en de meisjes uit het technisch secundair onderwijs en bedragen respectievelijk 18.8% en 7.5%. De laagste prevalenties worden geobserveerd in het algemeen secundair onderwijs (jongens: 10.2% en meisjes: 4.7%). Het beroeps secundair onderwijs bevindt zich hier tussenin met prevalenties van 15.8% bij de jongens en 6.9% bij de meisjes.

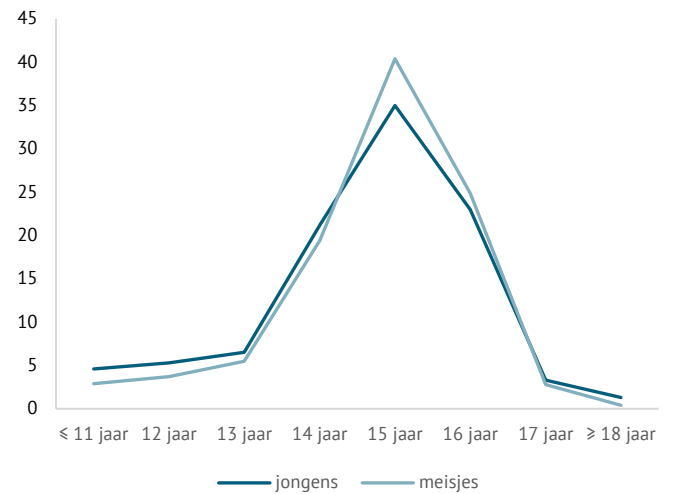

Grafiek 12: dronkenschap naar opleiding en geslacht (procentueel)

In vergelijking met de data uit 2014 is vast te stellen dat de prevalentie van dronkenschap significant gedaald is voor meisjes uit het beroeps secundair onderwijs van 10.8% in 2014 naar 6.9% in 2018 ($\chi^2=4.8$, $df=1$, $p=0.029$). Voor meisjes uit het algemeen secundair onderwijs wordt daarentegen een kleine stijging in de prevalentie waargenomen van 2.9% in 2014 naar 4.7% in 2018 ($\chi^2=5.2$, $df=1$, $p=0.022$). Een overzicht van de evoluties voor jongens en meisjes uit de diverse opleidingsvormen is weergegeven in Tabel 12.

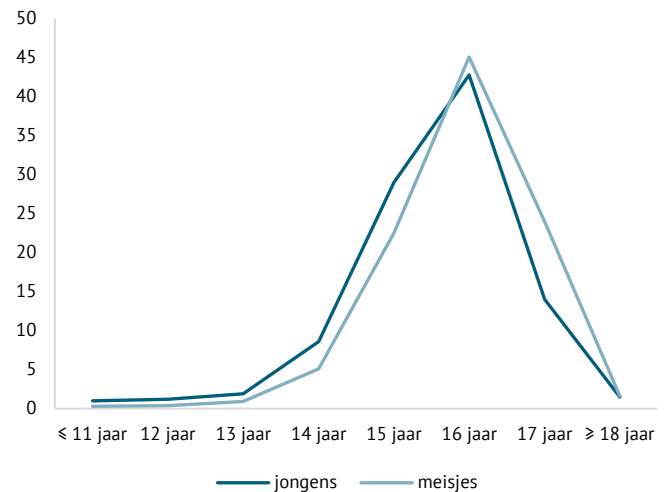
Tabel 12: evolutie dronkenschap naar opleiding en geslacht

		ASO	TSO	BSO
J	2014	9.1%	19.0%	19.9%
	2018	10.2%	18.8%	15.8%
		$\chi^2=0.6$ $df=1$ $p=0.443$	$\chi^2=0.0$ $df=1$ $p=0.914$	$\chi^2=3.4$ $df=1$ $p=0.065$
M	2014	2.9%	7.3%	10.8%
	2018	4.7%	7.5%	6.9%
		$\chi^2=5.2$ $df=1$ $p=0.022$	$\chi^2=0.0$ $df=1$ $p=0.896$	$\chi^2=4.8$ $df=1$ $p=0.029$

Grafiek 13: initiatie alcoholconsumptie naar leeftijd en geslacht

Het eerste dronkenschap doet zich bij jongens en meisjes voor op 16-jarige leeftijd. Dit is in overeenstemming met de resultaten uit 2014 (Grafiek 14).

Grafiek 14: initiatie dronkenschap naar leeftijd en geslacht

4 INITIATIE ALCOHOLCONSUMPTIE EN DRONKENSCHAP

In Grafiek 13 worden de resultaten gerapporteerd van de leeftijd waarop jongeren voor het eerst alcohol dronken. Hiervoor werden alleen de 17- tot 18-jarigen geselecteerd. De mediaan voor de jongens en de meisjes ligt op 15 jaar. Dit wil zeggen dat de helft van de jongeren voor het eerst alcohol dronk op 15-jarige leeftijd of jonger. In vergelijking met 2014 lag de mediaan voor de meisjes ook op 15 jaar, voor de jongens is de beginleeftijd echter één jaar opgeschoven ten opzichte van 2014, toen lag die immers op 14 jaar.

ROKEN

METHODOLOGIE

De vraag: *'Hoe vaak rook je momenteel?'* werd gesteld om het huidige rookgedrag in kaart te brengen. De antwoordmogelijkheden waren: 'ik rook nooit', 'minder dan één keer per week', 'minstens één keer per week' en 'elke dag'. In de analyses werd een onderscheid gemaakt tussen jongeren die dagelijks roken (antwoordcategorie: 'elke dag') en minder dan dagelijks roken of nooit (antwoordcategorieën 'minstens één keer per week' tot 'ik rook nooit').

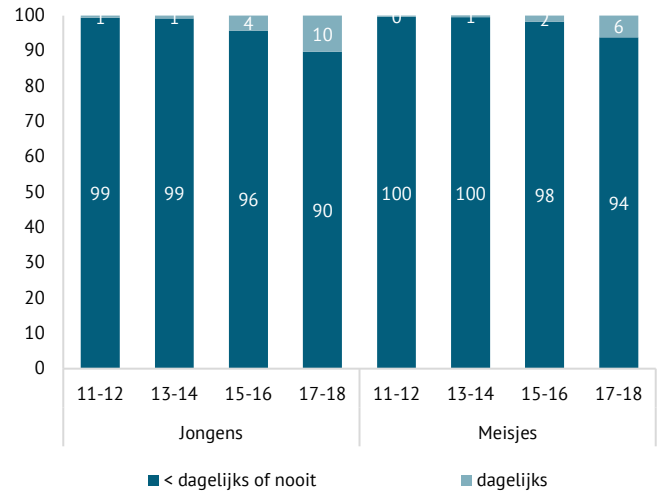
De vraag: *'Op hoeveel dagen heb je sigaretten gerookt in jouw leven?'* werd gebruikt om te peilen naar de *life time* prevalentie van roken. De antwoordmogelijkheden waren 'nooit', '1-2 dagen', '3-5 dagen', '6-9 dagen', '10-19 dagen', '20-29 dagen' en '30 dagen (of meer)'. In de analyses werd een onderscheid gemaakt tussen jongeren die minstens eenmaal gerookt hebben in hun leven (antwoordcategorieën '1-2 dagen' tot '30 dagen (of meer)') of nog nooit gerookt hebben (antwoordcategorie: 'nooit').

De initiatie van roken werd bevraagd via de vraag: *'Op welke leeftijd heb je voor het eerst een sigaret gerookt?'* De antwoorden varieerden van, '11 jaar of jonger' tot '18 jaar of ouder'. Jongeren die nog nooit gerookt hadden konden dit ook aanduiden. In de analyses werden enkel de data van de 17- tot 18-jarige jongeren gebruikt.

1 HUIDIG ROOKGEDRAG

De resultaten van 2018 tonen aan dat 4.3% van de jongens en 2.4% van de meisjes dagelijks rookt. Dit zijn significant meer jongens dan meisjes ($\chi^2=30.1$, $df=1$, $p<0.001$). Ten opzichte van de bevindingen uit 2014 is de prevalentie van dagelijks roken zowel bij de jongens als bij de meisjes significant afgenomen (jongens: $\chi^2=103.6$, $df=1$, $p<0.001$; meisjes: $\chi^2=73.3$, $df=1$, $p<0.001$). In 2014 rookten nog 9.4% van de jongens en 5.8% van de meisjes.

In [Grafiek 15](#) worden de prevalenties van dagelijks roken gepresenteerd naargelang leeftijd voor beide geslachten afzonderlijk. Vanaf 15- tot 16-jarige leeftijd neemt de prevalentie van dagelijks roken toe, maar dagelijks roken is bij jongens en meisjes het meest prevalent op 17- tot 18-jarige leeftijd (jongens: $\chi^2=192.5$, $df=3$, $p<0.001$; meisjes: $\chi^2=127.7$, $df=3$, $p<0.001$).

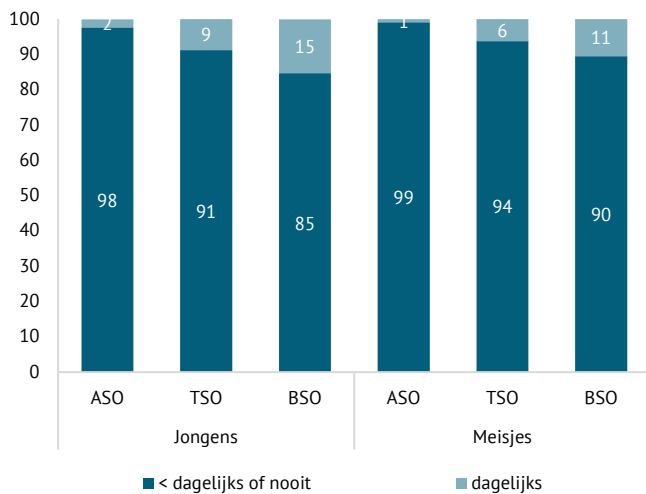
Grafiek 15: huidig rookgedrag naar leeftijd en geslacht (procentueel)

In vergelijking met de bevindingen uit 2014 wordt voor de 13- tot 14-, 15- tot 16- en 17- tot 18-jarige jongens en meisjes een significante afname in dagelijks roken vastgesteld ([Tabel 13](#)). Bij de 11- tot 12-jarige jongens en meisjes worden geen verschillen opgemerkt en blijven de prevalenties zeer laag in 2018.

Tabel 13: evolutie huidig rookgedrag naar leeftijd en geslacht

		11-12	13-14	15-16	17-18
J	2014	0.3%	2.2%	7.1%	17.6%
	2018	0.6%	0.8%	4.2%	10.2%
		$\chi^2=0.8$	$\chi^2=8.4$	$\chi^2=10.1$	$\chi^2=24.3$
		$df=1$	$df=1$	$df=1$	$df=1$
		$p=0.367$	$p=0.004$	$p=0.002$	$p<0.001$
M	2014	0.4%	1.5%	7.8%	11.1%
	2018	0.3%	0.5%	1.7%	6.1%
		$\chi^2=0.1$	$\chi^2=7.2$	$\chi^2=54.3$	$\chi^2=17.3$
		$df=1$	$df=1$	$df=1$	$df=1$
		$p=0.784$	$p=0.007$	$p<0.001$	$p<0.001$

De prevalentie van dagelijks roken verschilt significant tussen de jongens en de meisjes uit de diverse opleidingsvormen. Bij de jongens worden de hoogste prevalenties opgetekend in het beroeps secundair onderwijs (15.2%), gevolgd door het technisch secundair onderwijs (8.8%) en het algemeen secundair onderwijs (2.2%). Voor de meisjes gelden dezelfde conclusies en bedragen de prevalenties respectievelijk 10.5%, 6.2% en 0.9% (jongens: $\chi^2=87.2$, $df=2$, $p<0.001$; meisjes: $\chi^2=88.2$, $df=2$, $p<0.001$). De prevalenties worden gerapporteerd in [Grafiek 16](#).

Grafiek 16: huidig rookgedrag naar leeftijd en geslacht (procentueel)

De prevalentie van dagelijks roken daalt in 2018 ten opzichte van 2014 voor jongens en meisjes uit alle opleidingsvormen. De meest opvallende dalingen worden evenwel vastgesteld bij de jongeren uit het beroeps en het technisch secundair onderwijs (Tabel 14).

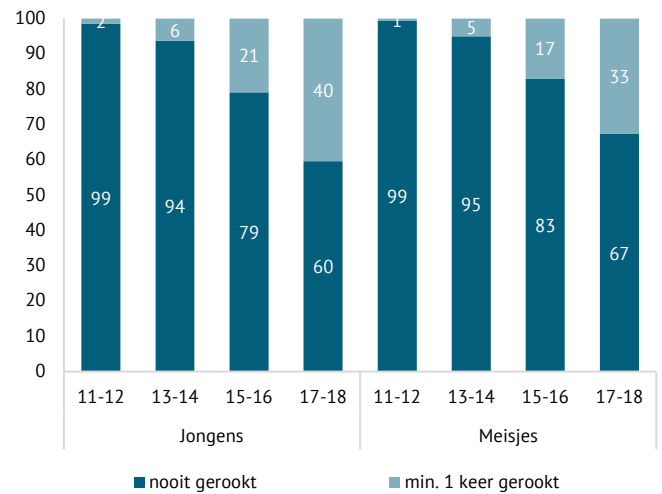
Tabel 14: evolutie huidig rookgedrag naar opleiding en geslacht

		ASO	TSO	BSO
J	2014	4.7%	13.3%	25.2%
	2018	2.2%	8.8%	15.2%
		chi ² =8.7	chi ² =9.7	chi ² =18.6
		df=1	df=1	df=1
		p=0.003	p=0.002	p<0.001
M	2014	2.5%	11.7%	22.9%
	2018	0.9%	6.2%	10.5%
		chi ² =9.7	chi ² =14.0	chi ² =27.5
		df=1	df=1	df=1
		p=0.002	p<0.001	p<0.001

2 OOI T GEROOKT

Het percentage jongeren dat ooit tabak gerookt heeft in hun leven bedraagt 17.2% bij de jongens en 13.7% bij de meisjes. De prevalentie ligt significant lager bij de meisjes (chi²=24.7, df=1, p<0.001). Ten opzichte van de vorige bevraging is dit voor de jongens en de meisjes een gunstige afname (jongens: chi²=76.0, df=1, p<0.001; meisjes: chi²=67.7, df=1, p<0.001). Toen bedroeg de *life time* prevalentie van roken nog 24.3% bij de jongens en 19.9% bij de meisjes.

De prevalentie van ooit gebruik van tabak neemt zowel bij de jongens (chi²=758.3, df=3, p<0.001) als bij de meisjes (chi²=612.5, df=3, p<0.001) beduidend toe naarmate men ouder wordt, waarbij het ooit gebruik het meest prevalent is bij de 17- tot 18 jarigen (jongens: 40.4% en meisjes: 32.7%) zoals blijkt uit Grafiek 17.

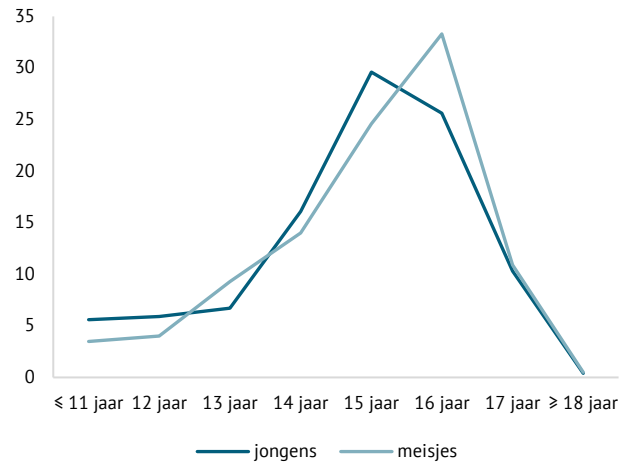
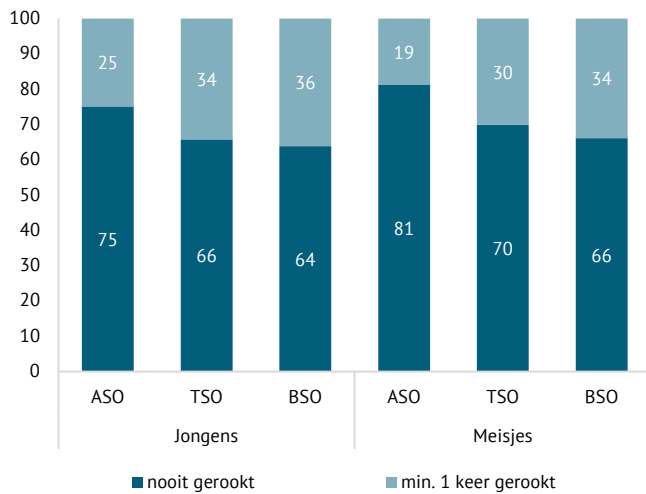
Grafiek 17: ooit gerookt naar leeftijd en geslacht (procentueel)

In vergelijking met de resultaten uit 2014 wordt een significante afname in de prevalentie van ooit roken geobserveerd bij jongens en meisjes uit alle leeftijdsgroepen met uitzondering van de 11- tot 12-jarigen (Tabel 15).

Tabel 15: evolutie ooit gerookt naar leeftijd en geslacht

		11-12	13-14	15-16	17-18
J	2014	2.3%	10.4%	26.4%	48.1%
	2018	1.5%	6.3%	20.9%	40.4%
		chi ² =2.0	chi ² =13.1	chi ² =10.5	chi ² =12.3
		df=1	df=1	df=1	df=1
		p=0.160	p<0.001	p=0.001	p<0.001
M	2014	1.5%	9.7%	25.0%	39.1%
	2018	0.7%	5.0%	17.0%	32.7%
		chi ² =2.9	chi ² =19.0	chi ² =24.2	chi ² =9.1
		df=1	df=1	df=1	df=1
		p=0.087	p<0.001	p<0.001	p=0.003

De prevalentie van ooit roken verschilt significant tussen de diverse opleidingsvormen. Bij de jongens en de meisjes ligt de prevalentie het hoogst in het beroeps secundair onderwijs (jongens: 36.1% en meisjes: 33.9%) en het laagst in het algemeen secundair onderwijs (jongens: 24.9% en meisjes: 18.8%) zoals blijkt uit Grafiek 18. Jongeren uit het technisch secundair onderwijs bevinden zich hier tussenin (jongens: chi²=27.2, df=2, p<0.001; meisjes: chi²=56.6, df=2, p<0.001).

Grafiek 18: ooit gerookt naar opleiding en geslacht (procentueel)

Grafiek 19: initiatie roken naar leeftijd en geslacht

In 2018 wordt er een opvallende afname vastgesteld in de *life time prevalentie* van roken ten opzichte van 2014 bij de jongens en de meisjes uit het technisch en het beroeps secundair onderwijs (Tabel 16). In het algemeen secundair onderwijs wordt eveneens een afname geobserveerd maar deze afname is niet statistisch significant (jongens: $\chi^2=1.9$, $df=1$, $p=0.170$; meisjes: $\chi^2=2.1$, $df=1$, $p=0.145$).

Tabel 16: evolutie ooit gerookt naar opleiding en geslacht

		ASO	TSO	BSO
J	2014	27.7%	40.8%	44.5%
	2018	24.9%	34.2%	36.1%
		$\chi^2=1.9$	$\chi^2=8.7$	$\chi^2=8.8$
		$df=1$	$df=1$	$df=1$
		$p=0.170$	$p=0.003$	$p=0.003$
M	2014	21.1%	41.2%	47.9%
	2018	18.8%	30.1%	33.9%
		$\chi^2=2.1$	$\chi^2=19.8$	$\chi^2=19.5$
		$df=1$	$df=1$	$df=1$
		$p=0.145$	$p<0.001$	$p<0.001$

3 INITIATIE ROKEN

De resultaten met betrekking tot de beginleeftijd van het roken van een eerste sigaret bevinden zich in Grafiek 19. Hiervoor werden alleen de 17- tot 18-jarigen geselecteerd. De mediaan voor de jongens en de meisjes ligt op 15 jaar. Dit wil zeggen dat de helft van de jongeren voor het eerst een sigaret rookte op 15-jarige leeftijd of jonger. In vergelijking met 2014 lag de mediaan voor de jongens en de meisjes ook op 15 jaar.

CANNABIS

METHODOLOGIE

De vraag: *'Heb je ooit al cannabis (marihuana/wiet, joints, hasj) gebruikt tijdens de laatste 30 dagen?'* werd gesteld om het huidige cannabisgebruik in kaart te brengen. De antwoorden varieerden van 'nooit' tot '30 dagen (of meer)'. In de analyses werd een onderscheid gemaakt tussen jongeren die geen cannabis gebruiken (antwoordcategorie: 'nooit') en jongeren die dit minstens een of meerdere keren deden in de voorbije maand (antwoordcategorieën: '1-2 dagen tot 30 dagen (of meer)').

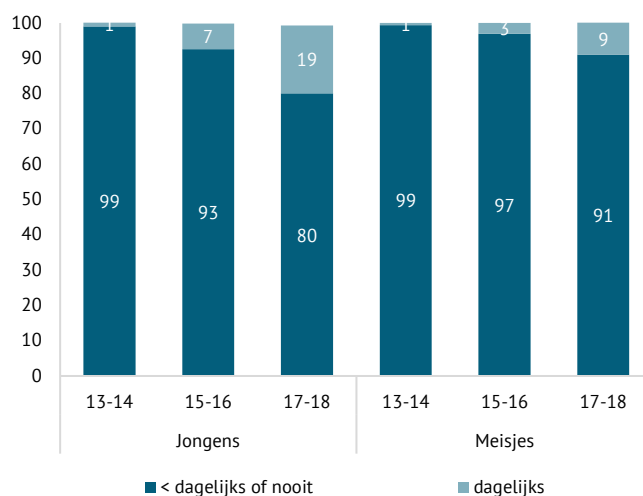
De vraag: *'Heb je ooit al cannabis (marihuana/wiet, joints, hasj) gebruikt in jouw leven?'* werd gesteld om te peilen naar de *life time* prevalentie van cannabisgebruik. De antwoordmogelijkheden waren analoog zoals hierboven beschreven. Dit liet toe om twee groepen te onderscheiden: jongeren die nooit cannabis gebruikt hebben tijdens hun leven (antwoordcategorie: 'nooit') en jongeren die ooit wel al cannabis gebruikt hebben tijdens hun leven (antwoordcategorieën: '1-2 dagen tot 30 dagen (of meer)').

De initiatie van cannabisgebruik werd bevraagd via de vraag: *'Op welke leeftijd heb je voor het eerst cannabis (marihuana/wiet, joints, hasj) gebruikt?'* De antwoorden varieerden van: '11 jaar of jonger' tot '18 jaar of ouder'. Jongeren die nog nooit cannabis gebruikt hadden, konden dit ook aanduiden. In de analyses werd enkel de data van de 17- tot 18-jarige jongeren gebruikt.

1 HUIDIG GEBRUIK CANNABIS

De prevalentie van cannabisgebruik in de voorbije 30 dagen ligt significant hoger bij de jongens op 9.1% tegenover 4.1% bij de meisjes ($\chi^2=72.4$, $df=1$, $p<0.001$). In 2014 bedroeg het cannabisgebruik in de laatste 30 dagen nog 9.8% bij de jongens en 6.3% bij de meisjes. Enkel de geobserveerde daling bij de meisjes is statistisch significant ($\chi^2=16.8$, $df=1$, $p<0.001$).

De prevalentie van cannabisgebruik in de laatste 30 dagen neemt zowel bij de jongens als bij de meisjes sterk toe naarmate de leeftijd vordert (Grafiek 20). Bij de jongens heeft 1.1% cannabis gebruikt in de leeftijdsgroep van 13- tot 14-jarigen terwijl dit bij de 17- tot 18-jarigen 19.9% bedraagt ($\chi^2=239.0$, $df=2$, $p<0.001$). Bij de meisjes is dit respectievelijk 0.7% en 9.1% ($\chi^2=109.1$, $df=2$, $p<0.001$).

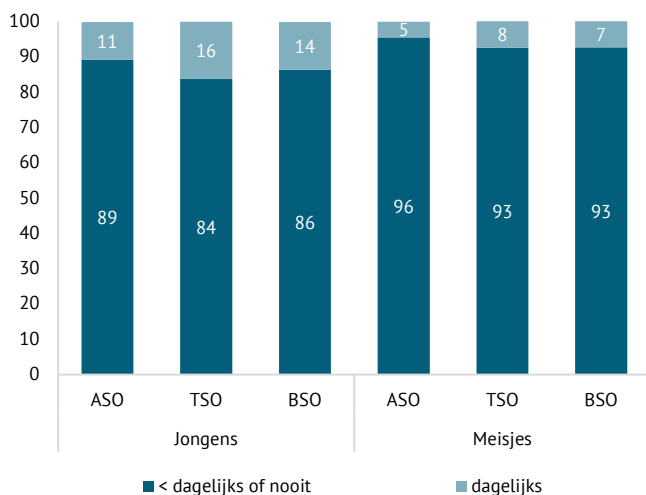
Grafiek 20: huidige cannabisgebruik naar leeftijd en geslacht (procentueel)

Ten opzichte van de bevindingen uit 2014 blijft de prevalentie van cannabisgebruik stabiel bij de jongens en de meisjes uit de diverse leeftijdsgroepen (Tabel 17). Behalve bij de 15- tot 16-jarige meisjes, waar een daling wordt geobserveerd in het cannabisgebruik ($\chi^2=20.6$, $df=1$, $p<0.001$).

Tabel 17: evolutie huidige cannabisgebruik naar leeftijd en geslacht

		13-14	15-16	17-18
J	2014	1.7%	9.2%	19.2%
	2018	1.1%	7.4%	19.9%
		$\chi^2=1.3$	$\chi^2=2.8$	$\chi^2=0.2$
		$df=1$	$df=1$	$df=1$
		$p=0.258$	$p=0.095$	$p=0.683$
M	2014	1.1%	7.0%	10.3%
	2018	0.7%	3.1%	9.1%
		$\chi^2=1.4$	$\chi^2=20.6$	$\chi^2=0.9$
		$df=1$	$df=1$	$df=1$
		$p=0.244$	$p<0.001$	$p=0.359$

In Grafiek 21 wordt de prevalentie van het huidige cannabisgebruik naargelang opleidingsvorm voor beide geslachten weergegeven. Hieruit blijkt dat de prevalentie van cannabisgebruik verschilt tussen de diverse opleidingsvormen en dit zowel bij de jongens ($\chi^2=9.6$, $df=2$, $p=0.008$) als bij de meisjes ($\chi^2=8.8$, $df=2$, $p=0.012$). Bij de jongens wordt de hoogste prevalentie geobserveerd in het technisch secundair onderwijs (16.1%), bij de meisjes is dit in het beroeps secundair (7.5%) en het technisch secundair onderwijs (7.4%). Het cannabisgebruik is bij de jongens en de meisjes het minst prevalent binnen het algemeen secundair onderwijs en bedraagt respectievelijk 10.9% en 4.5%.

Grafiek 21: huidig cannabisgebruik naar opleiding en geslacht (procentueel)

In vergelijking met de bevindingen uit de bevraging in 2014, daalt het gebruik van cannabis bij de meisjes uit het technisch en het beroeps secundair onderwijs significant (Tabel 18). In 2014 bedroeg de prevalentie immers nog 12.6% in het technisch en 14.5% in het beroeps secundair onderwijs tegenover respectievelijk 7.2% en 7.5% in 2018. Voor de meisjes uit het algemeen secundair onderwijs wordt er geen significant verschil gevonden. Evenmin zijn er verschillen in de evolutie op te merken voor jongens uit alle opleidingsvormen.

Tabel 18: evolutie huidig cannabisgebruik naar opleiding en geslacht

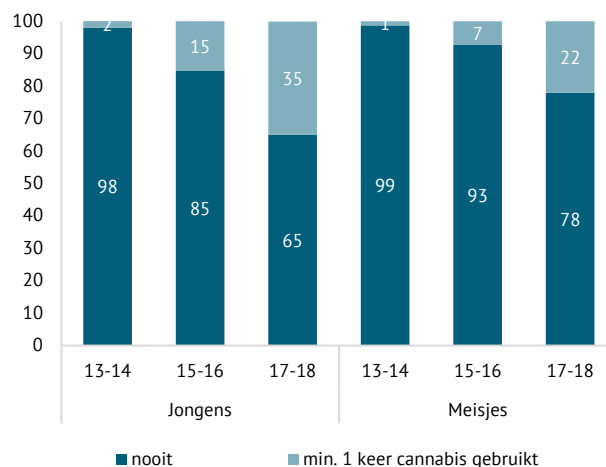
		ASO	TSO	BSO
J	2014	8.6%	16.2%	17.1%
	2018	10.9%	16.1%	13.6%
		chi ² =2.8	chi ² =0.0	chi ² =2.3
		df=1	df=1	df=1
		p=0.065	p=0.952	p=0.133
M	2014	3.8%	12.6%	14.5%
	2018	4.5%	7.2%	7.5%
		chi ² =0.7	chi ² =10.7	chi ² =9.7
		df=1	df=1	df=1
		p=0.404	p=0.001	p=0.002

2 OOI T GEBRUIK CANNABIS

In 2018 is het percentage jongens dat aangeeft ooit cannabis gebruikt te hebben is significant hoger dan bij de meisjes: 16.8% van de jongens tegenover 9.6% van de meisjes (chi²=79.5, df=1, p<0.001). In vergelijking met 2014 is er echter een significante afname in de prevalentie te observeren bij de jongens (chi²=6.5, df=1, p=0.011) en bij de meisjes (chi²=48.8, df=1, p<0.001). Toen rapporteerden immers 19.2% van de jongens en 15.2% van de meisjes ooit cannabis gebruikt te hebben.

De resultaten van de *life time* prevalentie van cannabisgebruik naar leeftijd en geslacht worden gerapporteerd in Grafiek 22.

Uit deze grafiek is af te leiden dat de *life time* prevalentie beduidend toeneemt met de leeftijd en dit zowel bij de jongens (chi²=434.0, df=2, p<0.001) als bij de meisjes (chi²=293.4, df=2, p<0.001).

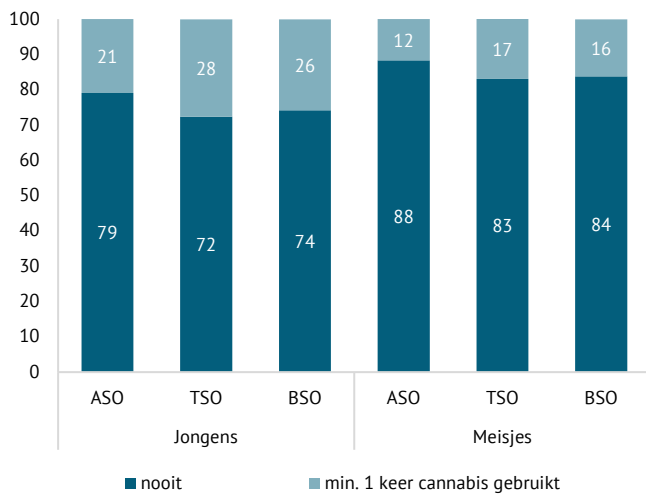
Grafiek 22: ooit cannabis gebruikt naar leeftijd en geslacht (procentueel)

In 2018 zijn opvallende dalingen in de prevalentie van *life time* cannabisgebruik op te merken ten opzichte van 2014 voor jongens uit de 13- tot 14-jarige leeftijdsgroep (chi²=8.1, df=1, p=0.004) en meisjes uit de 15- tot 16-jarige leeftijdsgroep (chi²=35.5, df=1, p<0.001). In de 17- tot 18-jarige leeftijdsgroep wordt voor beide geslachten een daling waargenomen zoals blijkt uit Tabel 19.

Tabel 19: evolutie ooit cannabis gebruikt naar leeftijd en geslacht

		13-14	15-16	17-18
J	2014	4.0%	16.2%	39.7%
	2018	2.0%	15.3%	35.1%
		chi ² =8.2	chi ² = 0.5	chi ² =4.5
		df= 1	df=1	df=1
		p=0.004	p=0.502	p=0.033
M	2014	2.3%	14.8%	28.3%
	2018	1.2%	7.3%	22.0%
		chi ² =3.4	chi ² = 35.5	chi ² =11.0
		df= 1	df=1	df=1
		p=0.067	p<0.001	p=0.001

In 2018 zijn er duidelijke verschillen op te merken in de prevalentie van *life time* cannabisgebruik tussen de verschillende opleidingsvormen (Grafiek 23). De prevalenties bij de jongens uit het technisch en het beroeps secundair onderwijs zijn vergelijkbaar en bedragen respectievelijk 27.6%, en 26.0%. Ook bij de meisjes zijn de prevalenties vergelijkbaar in het technisch en het beroeps secundair onderwijs (respectievelijk 16.7% en 16.4%). De *life time* prevalentie ligt zowel bij de jongens als bij de meisjes het laagst in het algemeen secundair onderwijs en bedraagt respectievelijk 20.9% en 11.7% (jongens: chi²=11.0, df=2, p=0.004; meisjes: chi²=11.8, df=2, p=0.003).

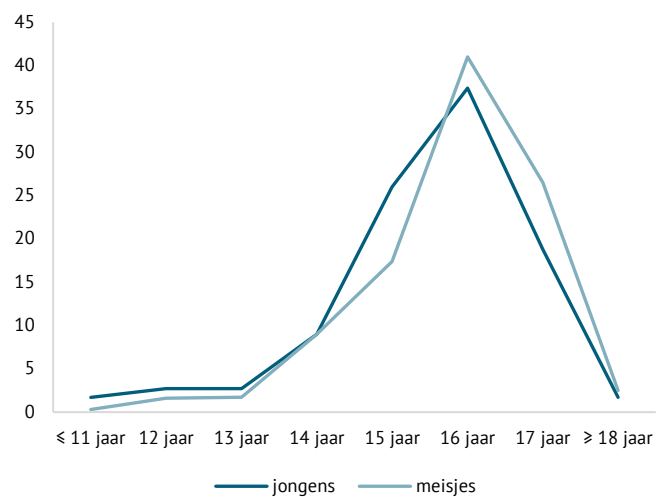

Grafiek 23: ooit cannabis gebruikt naar opleiding en geslacht (procentueel)

Ten opzichte van 2014 is de *life time* prevalentie van cannabisgebruik tussen de diverse opleidingsvormen enkel gedaald bij de meisjes maar niet bij de jongens (Tabel 20). Opvallende dalingen in cannabisgebruik worden vooral waargenomen voor meisjes uit het technisch en het beroeps secundair onderwijs.

Tabel 20: evolutie ooit cannabis gebruikt naar opleiding en geslacht

		ASO	TSO	BSO
J	2014	19.1%	30.4%	30.5%
	2018	20.9%	27.6%	26.0%
		chi ² =0.9	chi ² =1.7	chi ² =2.5
		df=1	df=1	df=1
		p=0.355	p=0.200	p=0.114
M	2014	14.8%	24.7%	30.6%
	2018	11.7%	16.7%	16.4%
		chi ² =5.0	chi ² =12.7	chi ² =22.2
		df=1	df=1	df=1
		p=0.026	p<0.001	p<0.001

Grafiek 24: initiatie cannabis naar leeftijd en geslacht

3 INITIATIE GEBRUIK CANNABIS

De resultaten met betrekking tot de beginleeftijd van het cannabisgebruik bevinden zich in Grafiek 24. Hiervoor werden alleen de 17- tot 18-jarigen geselecteerd. De mediaan voor de jongens en de meisjes ligt op 16 jaar. Dit wil zeggen dat de helft van de jongeren voor het eerst cannabis gebruikte op 16-jarige leeftijd of jonger. In vergelijking met 2014 lag de mediaan voor de jongens en de meisjes op 15 jaar.

CONCLUSIE

Alcohol

De prevalentie van alcoholconsumptie in de voorbije maand is vergelijkbaar bij de jongens en de meisjes en bedraagt respectievelijk 34.3% en 36.0%. Ten opzichte van de resultaten uit 2014 is enkel voor de jongens een gunstige afname in de prevalentie vast te stellen. Ook voor de wekelijkse consumptie van bier, wijn, sterke dranken en alcopops wordt een gunstige afname in de prevalentie waargenomen bij de jongens terwijl dit bij de meisjes eerder stagneert. Wel blijven er significante verschillen tussen de jongens en de meisjes bestaan. Meer jongens rapporteren wekelijks bier, sterke drank en alcopops te drinken. Meisjes geven daarentegen frequenter aan wekelijks wijn te consumeren. Ook naar opleidingsvorm zijn er verschillen op te merken. Wekelijkse consumptie van wijn is het meest prevalent bij de jongeren uit het technisch secundair onderwijs, terwijl sterke drank en alcopops frequenter geconsumeerd worden in het beroeps secundair onderwijs. Jongeren uit het algemeen secundair onderwijs drinken gemiddeld minder dan jongeren uit de andere opleidingsvormen.

De prevalentie van jongeren die reeds tienmaal of meer dronken zijn geweest, is gedaald in 2018 ten opzichte van 2014. Een daling die echter enkel voor de jongens significant is al ligt de prevalentie bij hen nog steeds hoger dan bij de meisjes. Verder blijkt dat vooral de jongens en de meisjes uit het technisch secundair onderwijs al het vaakst dronken zijn geweest.

De mediaan van de leeftijd waarop de jongeren voor het eerst alcohol dronken, ligt op 15 jaar. Dit betekent dat de helft van de jongens en de meisjes voor het eerst alcohol dronk op 15-jarige leeftijd of jonger. De mediaan van de leeftijd waarop de jongeren voor het eerst dronken waren, ligt bij de jongens en de meisjes op 16 jaar.

Roken

Een minderheid van de jongeren geeft aan dagelijks te roken. Bovendien is er een afname in de prevalentie van rokende jongeren te bemerken ten opzichte van de bevindingen uit 2014. Desondanks blijft een ongelijkheid in dagelijks rookgedrag aanwezig. Het dagelijks rookgedrag is het meest prevalent bij de jongeren uit het beroeps en het technisch secundair onderwijs, al zijn ook hier gunstige afnames in rookgedrag te observeren in vergelijking met 2014. De jongeren roken doorgaans op 15-jarige leeftijd hun eerste sigaret.

Cannabis

Het percentage jongens dat in de voorbije 30 dagen cannabis gebruikte bedraagt 9.1% en verschilt niet ten opzichte van de resultaten uit 2014. Bij de meisjes wordt daarentegen wel een gunstige afname in het cannabisgebruik vastgesteld en bovendien is het gebruik minder prevalent (4.1%) in vergelijking met de jongens. Daarnaast zijn er ook verschillen op te merken tussen de opleidingsvormen. Meer jongens uit het technisch secundair onderwijs rapporteren cannabis te gebruiken terwijl dit bij de meisjes eerder geldt voor het beroeps secundair onderwijs. Het eerste gebruik van cannabis vindt doorgaans plaats op 16-jarige leeftijd.

LITERATUURLIJST

1. Ezzati M, Lopez AD, Rodgers AA, Murray CJ. Comparative quantification of health risks: global and regional burden of disease attributable to selected major risk factors. 2004.
2. Grunbaum JA, Kann L, Kinchen S, et al. Youth risk behavior surveillance--United States, 2003. *Morbidity and mortality weekly report Surveillance summaries (Washington, DC: 2002)* 2004; **53**(2): 1-96.
3. Tomlinson KL, Brown SA, Abrantes A. Psychiatric comorbidity and substance use treatment outcomes of adolescents. *Psychol Addict Behav* 2004; **18**(2): 160.
4. Eaton DK, Kann L, Kinchen S, et al. Youth risk behavior surveillance—United States, 2005. *J Sch Health* 2006; **76**(7): 353-72.
5. Guo J, Collins LM, Hill KG, Hawkins JD. Developmental pathways to alcohol abuse and dependence in young adulthood. *J Stud Alcohol* 2000; **61**(6): 799-808.
6. Elders MJ, Perry CL, Eriksen MP, Giovino GA. The report of the Surgeon General: preventing tobacco use among young people. *Am J Public Health* 1994; **84**(4): 543-7.
7. Organization WH. WHO report on the global tobacco epidemic, 2011: warning about the dangers of tobacco: Geneva: World Health Organization; 2011.
8. MacCoun RJ. Drugs and the law: a psychological analysis of drug prohibition. *Psychol Bull* 1993; **113**(3): 497.
9. Rey JM, Sawyer MG, Raphael B, Patton GC, Lynskey M. Mental health of teenagers who use cannabis: results of an Australian survey. *The British Journal of Psychiatry* 2002; **180**(3): 216-21.
10. Fergusson DM, Boden JM. Cannabis use and later life outcomes. *Addiction* 2008; **103**(6): 969-76.
11. Moore TH, Zammit S, Lingford-Hughes A, et al. Cannabis use and risk of psychotic or affective mental health outcomes: a systematic review. *The Lancet* 2007; **370**(9584): 319-28.

COLOFON

De studie Jongeren en Gezondheid kadert binnen de internationale Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) studie en wordt met steun van de Vlaamse overheid, Agentschap Zorg en Gezondheid uitgevoerd door de onderzoeksgroep Gezondheidsbevordering van de vakgroep Volksgezondheid en Eerstelijnszorg aan de faculteit Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen van Universiteit Gent. De verantwoordelijke onderzoekers zijn prof. dr. Benedicte Deforche (promotor), Bart De Clercq (hoofdonderzoeker) en Maxim Dierckens (onderzoeker).

Contact

Universiteit Gent | Vakgroep Volksgezondheid en Eerstelijnszorg | Corneel Heymanslaan 10 · 4K3 (ingang 42) | 9000 GENT

+32 (0)9 332 83 71 | jongeren-en-gezondheid@ugent.be | www.jongeren-en-gezondheid.ugent.be | www.hbsc.org

Aanbevolen referentie

Dierckens, M., De Clercq, B. & Deforche B. (2019). Studie Jongeren en Gezondheid, *Deel 4: gezondheidsgedrag - Risicogedragingen: alcohol, roken en drugs* [Factsheet]. Opgehaald van: [link invoegen]

Versie september, 2019